

Neulojen ja ruiskujen myynti apteekista

KYSYMYS: Voiko apteekki kieltäytyä myymästä neuloja ja ruiskuja? Mihin asiakas ohjataan, jos hänelle ei myydä ruiskuja ja neuloja apteekista?

VASTAUS: Apteekin farmaseuttinen henkilöstö voi ammatillisen harkinnan perusteella kieltäytyä myymästä asiakkaan pyytämää valmistetta, kun sen käyttö ei ole turvallista eikä terveydenhuollon tavoitteiden kannalta perusteltua (Eettinen ohje IV).

Apteekin tehtävä on tukea lääkehoidon onnistumista ja edistää hyvinvointia (Eettinen ohje I). Apteekki päättää valikoimastaan itsenäisesti siten, että sieltä löytyy riittävästi lääkehoidollisiin tarkoituksiin käytettäviä tuotteita. On tärkeä selvittää käyttötarkoitus ja että valikoimasta löytyvät tai asiakkaalle tilattavat pistosvälineet ovat yhteensopivat hänen antotai mittavälineidensä kanssa. Apteekkihenkilökunta ei myy lääkkeitä tai muita tuotteita asiakkaalle, jonka epäillään hankkivan niitä tahalliseen väärinkäyttöön (Eettinen ohje IX).

Jos pistettävän lääkkeen hankinnan yhteydessä ei ole saatu lääkkeen käyttöön tarvittavia välineitä, voi sopivista pistovälineistä varmistumiseksi apteekissa pyytää nähtäväksi reseptiä. Ellei lääkkeen oikeasta ja turvallisesta käytöstä pystytä varmistumaan, asiakas ohjataan terveydenhuoltoon. Sattumanvaraisia pistosvälineitä ei ole pakko myydä. Lääke on saatettu hankkia myös laittomien kanavien kautta tai ulkomailta niin, ettei lääkkeen käyttö olekaan suomalaisten hoitokäytäntöjen mukaista.

Yksittäispakattuja neuloja voidaan käyttää esimerkiksi lävistykseen. Jos ostaja on alaikäinen ja lävistystarkoitus käy ilmi, on apteekilla mahdollisuus kieltäytyä myynnistä ja ohjata asiakas huoltajan kanssa asianmukaisen palveluntuottajan luo. Asiakasta voi myös pyytää asioimaan apteekissa huoltajan kanssa, jolloin saadaan varmuus, että lävistykselle on huoltajan asianmukainen suostumus ja toimenpiteen riskit on käyty yhdessä läpi. Yleisesti ottaen apteekissa on hyvä olla laadittuna periaatteet alaikäisten asiakkaiden palveluun. Yksi periaate voi olla, ettei ruiskuja ja neuloja myydä alaikäisille ilman huoltajan lupaa.

Puhtaiden pistosvälineiden saannin varmistaminen on osa tarttuvien tautien ehkäisyä. On tärkeä tiedostaa, että apteekkien STOP-pakkausten myynti ei edistä huumeiden käyttöä. A-Klinikasäätiön vuoden 2014 selvityksen mukaan apteekin rooli huumehaittojen ehkäisemisessä korostui etenkin pienissä ja keskisuurissa kunnissa, joissa terveysneuvontapisteiden palveluita ei ole lähellä.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä apteekin on hyvä tarkistaa, missä oman alueen lähin Vinkki-terveysneuvontapiste sijaitsee. Lisätietoa näiden jakelupisteiden toiminnasta saa verkko-osoitteesta vinkki.info. Oman alueen Vinkki-palvelun kanssa voi myös sopia yhteistyöstä. Jos lähialueella ei ole Vinkki-palveluita, kannattaa terveydenhuollosta selvittää, miten ja minne apteekista voidaan ohjata huumeita käyttävät asiakkaat. ▶

HERÄTTIKÖ KANNANOTTO AJATUKSIA TAI MIELIPITEITÄ?

Lähetä postia neuvottelukunnalle. Ammattieettiselle neuvottelukunnalle voi lähettää kannanottopyyntöjä apteekkitoimintaan liittyvistä eettisistä kysymyksistä (apteekit@apteekkariliitto.fi).

Neuvottelukuntaan kuuluvat dosentti **Janne Nikkinen** (pj), proviisori **Johanna Salimäki** (pääsiht.), proviisori **Henna Kyllönen** (siht.), apteekkari **Sari Eerikäinen**, apteekkari **Leena Penttilä**, farmaseutti **Kirsi Kotokorpi** ja proviisori **Johanna Kaasinen**.